

TARİKAT PİRLERİ ve TARİKATLERİ: MEVLEVİLİK VEYA MEVLEVİYYE (2)

(...dünden devam)

Seyyid Burhâne'd-dîn, Celâlu'd-dîn Rûmî ile konuşunca onun zâhir ilimlerde çok güzel yetiştiğini gördü ve dedi ki: "Bütün din ve yakîn ilminde babanı yüz derece geçmişsin. Fakat babanın, hem söz, hem de hal ilmi tamdı. Bundan sonra hal ilmine çalışmanı istiyorum. O ilim, peygamberlerin ve velîlerin ilmidir. Ona 'ledünnî ilim' derler: 'Biz ona kendi katımızdan bir ilim verdik' (Kehf: 69/65) âyeti bu ilmi gösterir. O mânâ, şeyhim Hazretlerinden bana ulaşmıştır. Onu da benden al ki zâhiren ve bâtinen her bakımdan babanın vârisi ve onun aynı olasın." (Ma'ârif, Önsöz, s. Ye)

Bundan sonra Mevlânâ Celâlu'd-dîn, Burhâne'd-dîn Muhakkik et-Tirmizî'nin hizmetine girdi, onun vefatına kadar dokuz yıl sohbetinde kaldı (Ma'ârif, Firuzan-fer'in önsözü, s. Ye. Tahran, Çâphâne-i Dâniş-gâh). Burhâne'd-dîn'in ölümünden sonra Celâlu'd-dîn yalnız kalmıştı (Velednâme, s. 196). Nihayet 26 Cemâziyelâhir 642 (1244)te gezgin derviş Şems'e'd-dîn Muhammed Tebrîzî Konya'ya gelmiş, Şekerciler Hanı'na inmiş ve Celâlu'd-dîn ile görüşmüştür. Bu zâtâ tasavvufi anlamda âşık olan Celâlu'd-dîn onu evine götürmüştür.

Ancak Ritter'e göre bu görüşme, Mevlânâ'nın Şems ile ilk görüşmesi olmayabilir. Eflâkî, Mevlânâ'nın, Şems'i Şam'da birkaç kez gördüğünü söy-ler. Şems'in Makalât'ında bulunan bir ibare de bunu doğrular. Burada Şems, 16 yıl önce Mevlânâ'nın bir sözünü hatırladığını kaydeder (Firuzanfer, s. 65)

Aşkın en büyük mümessili olan Şems, Mevlânâ için bir aşk öğretmeni olmuştur. Sultan Veled'e göre "Evliyâ âleminin üstünde başka bir âlem da-ha vardır ki burası "mâşûk" makamıdır. Bu makam hakkında Şems-i Teb--rîzî meydana çıkmadan önce kimse bir şey duymamıştı. Âşıklar zümre-sinden daha gizli olan bu zümrenin temsilcilerinden biri Şemsu'd-dîn'dir. Onun (s. 198), Mevlânâ'ya bu (aşk) yolu(nu) gösterdiği ve Mevlânâ'nın, onun yanında yeniden öğrenmek mecburiyetinde kaldığı belirtilir. Mevlânâ'nın, sultânı'l-ma'sûkîn olan Şems-i Tebrîzî için duyduğu bu tasavvufî aşk, Mevlânâ'yı lirik bir şair etmiş ve böylece kendisi İslâm âleminin en büyük şâirle-rinden biri olmuştur. Müritleri, bu ne idüğü belirsiz dervişin gelmesin-den sonra dervişlik düzeninin bozulduğu düşüncesiyle Şems'e kin besle-meğe başladılar, hattâ onu ölümle teh-didetteler.

(devamı yarın..)